

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ
TOPLUMSAL DUYARLILIK VE KATKI
PROJESİ SONUÇ RAPORU

1.PROJE ADI

Nesiller Arası Dayanışma

(Proje Sloganı: Bilgi paylaşılır, tecrübe aktarılır, gönüller birleşir.)

2.PROJENİN AMACI

Günümüzde toplumsal yapıda meydana gelen değişimler, kuşaklar arası iletişimin zayıflamasına ve özellikle yaşlı bireylerin sosyal hayattan giderek uzaklaşmasına neden olmaktadır. Modern yaşamın hızlanması, dijitalleşmenin artması ve bireyselleşmenin yaygınlaşması sonucunda yaşlı bireyler hem sosyal izolasyon hem de dijital dışlanma ile karşı karşıya kalmaktadır.

Öte yandan genç bireyler de yaşlılık dönemine dair yeterli farkındalığa sahip olmamakta, empati kurma becerileri sınırlı kalabilmektedir. Bu bağlamda, toplumun iki farklı kuşağını bir araya getiren sosyal sorumluluk projeleri, hem bireysel hem de toplumsal açıdan önemli bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmaktadır.

Dolayısıyla bu projenin temel amacı:

Yaşlı bireylerin yalnızlık duygularını azaltmak, sosyal hayata katılımlarını artırmak, dijital becerilerini geliştirmek, kuşaklar arası iletişimi güçlendirmek, gençlerde empati ve sosyal sorumluluk bilinci oluşturmak, Kültürel ve tarihsel tecrübe aktarımını sağlamaktır.

Proje, klasik yardım anlayışının ötesine geçerek karşılıklı öğrenmeye dayalı bir

etkileşim modeli geliştirmeyi hedeflemiştir.

3. PROJENİN KAPSAMI

Proje, Antalya’da yaşayan üç farklı yaşlı profilinin ev ziyaretleri şeklinde yürütülmüştür. Akdeniz Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğrencileri tarafından gerçekleştirilen çalışma kapsamında teknoloji eğitimi, kültürel ve tarihsel paylaşımlar, günlük yaşam destekleri ve sosyal-manevi etkileşim faaliyetleri uygulanmıştır. Proje, bireylerin ihtiyaçlarına göre şekillenen çok boyutlu bir sosyal sorumluluk modeli olarak gerçekleştirilmiştir.

4.PROJENİN ÖZGÜNLÜĞÜ

Bu çalışmayı benzer projelerden ayıran en önemli özellik, sürecin üç farklı yaşlı profili üzerinden yürütülmesidir.

Teknolojiye Açık Yaşlı Profili

Öğrenmeye istekli, Dijital becerileri geliştirmeye açık

Anlatı ve Tecrübe Odaklı Yaşlı Profili

Hayat hikâyeleri güçlü, kültürel ve tarihsel aktarım sağlayan

Manevi İlgiye İhtiyaç Duyan Yaşlı Profili

Sosyal izolasyon yaşayan, ilgi ve iletişime ihtiyaç duyan

Bu yaklaşım sayesinde proje, tek tip bir uygulama yerine ihtiyaca göre şekillenen esnek bir model ortaya koymuştur.

5. PROJENİN YÖNTEMİ

Araştırmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiş ve saha temelli bir yaklaşım temelinde katılımcı gözlem, sohbet, uygulamalı eğitim, tekrar ve pekiştirme, süreç analizi gibi yöntem kullanılmıştır.

6.PROJE SÜRESİ

Projenin süresi toplamda 15 (on beş) haftadır.

7.PROJE EKİBİ

Proje Danışmanı: Dr. Öğretim Üyesi Hatice TEBER

Proje Asistanı: Öznur YILDIRIM

Proje Sözcüsü:

Proje Grubu Üyeleri: Semiha DEMİRHAN, Enbiye GÜÇLÜ, Yunus KOPARAN,
Özge BOYSUZ, Habibe KAYA, Selver KARATAŞ, Öznur YILDIRIM

8.YAPILAN FAALİYETLER

Proje kapsamında farklı yaşlı profilleri ile yürütülen çalışmalar; sosyal etkileşim, teknoloji eğitimi, kültürel paylaşım ve manevi destek faaliyetlerini içermektedir. Süreç boyunca gerçekleştirilen faaliyetler planlı ve aşamalı bir şekilde yürütülmüş, her grubun çalışması katılımcının ihtiyaçlarına göre şekillendirilmiştir. Proje dahilinde yapılan ulaşım ve hediye giderleri grup üyeleri tarafından karşılanmıştır. Proje sürecinde gerçekleştirilen faaliyetler sırasıyla şunlardır:

Başlangıç ve Koordinasyon Toplantısı:

Projenin başlangıcında ekip üyeleri ile bir araya gelinerek proje amacı ve kapsamı hakkında genel bilgilendirme yapılmıştır. Toplantıda proje fikirleri değerlendirilmiş, uygulanabilir olanlar belirlenmiştir. Ayrıca proje süreci için bir takvim oluşturulmuş, ekip üyeleri arasında görev dağılımı yapılmış ve iletişim ile koordinasyonun sağlanması için izlenecek yöntemler kararlaştırılmıştır.

Katılımcı Belirleme ve Profil Analizi Süreci:

Proje kapsamında üç farklı yaşlı profili belirlenmiştir. Bunlar; teknolojiye açık ve öğrenmeye istekli bireyler, anlatı ve tecrübe paylaşımı güçlü bireyler ve daha çok manevi ilgiye ihtiyaç duyan bireylerdir. Her grup kendi katılımcısının özelliklerine göre çalışma planı oluşturmuştur.

Katılımcılara ev ziyaretleri süreci:

Birinci Grup: Teknoloji Odaklı Etkileşim

Birinci grup, teknolojiye ilgi duyan ve öğrenmeye açık bir yaşlı birey ile çalışmıştır. Ancak süreç ilerledikçe bu ilginin sadece teknik öğrenmeye değil, aynı zamanda günlük yaşamda bağımsız hareket edebilme ihtiyacına dayandığı anlaşılmıştır.

Yaşlı Katılımcının İstek ve Talepleri:

-Bağımsız işlem yapabilme isteği:

Özellikle banka işlemleri ve e-Devlet kullanımı konusunda başkalarına ihtiyaç duymadan işlem yapabilmek istemiştir.

-Sosyal çevre ile iletişim kurma ihtiyacı:

Sosyal medya uygulamalarını öğrenme isteği, yalnızca teknik bir meraktan değil, eski arkadaşlarıyla iletişim kurma ve sosyal bağlarını sürdürme arzusundan kaynaklanmıştır.

-Tekrar ve sabır beklentisi:

Öğrenme sürecinde en çok vurgulanan ihtiyaç, bilgilerin yavaş, tekrar edilerek ve sabırla anlatılması olmuştur.

-Güvenlik ve hata yapma endişesi:

Özellikle bankacılık işlemlerinde yanlış işlem yapma korkusu dile getirilmiş, bu nedenle kontrollü ve adım adım öğretim talep edilmiştir.

-Paylaşımlar ve Süreçte Ortaya Çıkan Boyut:

- Katılımcı, teknoloji öğrenme sürecini hayatının bir “yenilenme alanı” olarak görmüş ve bu süreci aktif bir şekilde sahiplenmiştir.
- Teknoloji öğrenirken geçmişteki yaşam tecrübelerini paylaşarak, eski dönemlerde iletişim kurmanın zorluklarını anlatmış ve günümüz ile karşılaştırmalar yapmıştır.
- Öğrencilere özellikle disiplinli yaşam, zaman yönetimi ve kendini sürekli geliştirme konularında tavsiyelerde bulunmuştur.

İkinci Grup: Kültürel ve Tarihsel Etkileşim

İkinci grup, anlatı ve tecrübe paylaşımı güçlü olan yaşlı evli bir çift ile çalışmıştır. Bu grupta teknoloji öğretiminden ziyade anlatma, hatırlama ve paylaşılma ihtiyacı ön plana çıkmıştır.

Yaşlı Katılımcıların İstek ve Talepleri:

-Dinlenilme ve anlaşılma ihtiyacı:

Katılımcılar, hayat hikâyelerinin dikkatle dinlenmesini ve değer verilmesini önemsemiştir.

-Geçmişin aktarılması isteği:

Özellikle göç deneyimleri, çocukluk yılları ve meslek hayatına dair anıların aktarılması konusunda istekli olmuşlardır.

-Anıların kayıt altına alınması beklentisi:

Bazı anlatıların “unutulmaması” gerektiği vurgulanmış, bu da kültürel aktarımın bilinçli bir şekilde yapıldığını göstermiştir.

-Karşılaştırma yapma eğilimi:

Geçmiş ile günümüz yaşam koşullarının kıyaslanması sıkça dile getirilmiş, bu durum gençlerin hayat anlayışına dair değerlendirmeler içermiştir.

-Paylaşımlar ve İçerik Derinliği:

- Osmanlı dönemine ait pasaport üzerinden aile geçmişi ve göç süreci detaylı şekilde anlatılmıştır.
- Romanya’dan Anadolu’ya göç sürecinde yaşanan zorluklar, sosyal ve ekonomik şartlar aktarılmıştır.
- Meslek hayatına dair anlatımlarda eski dönem eğitim sistemi ve çalışma koşulları ele alınmıştır.
- Mustafa Kemal Atatürk’ü görme anısı gibi tarihsel değeri yüksek bireysel tanıklıklar paylaşılmıştır.
- II. Dünya Savaşı dönemi ve Türkiye’nin durumu gibi konular üzerine değerlendirmeler yapılmıştır.

Üçüncü Grup: Sosyal, Manevi ve Kültürel Etkileşim

Üçüncü grup, daha çok sosyal izolasyon yaşayan ve manevi ilgiye ihtiyaç duyan yaşlı bir birey ile çalışmıştır. Ancak süreç ilerledikçe katılımcının yalnızca ilgiye değil, aynı zamanda günlük yaşamını paylaşma, geleneklerini aktarma ve sosyal aidiyet kurma ihtiyacına sahip olduğu anlaşılmıştır.

Yaşlı Katılımcının İstek ve Talepleri:

-İlgi ve birlikte vakit geçirme ihtiyacı:

Katılımcı, ziyaretlerin düzenli olmasını ve sohbet ortamının devam etmesini özellikle istemiştir. Bu durum, yalnızlık hissinin azaltılmasında sürekliliğin önemini göstermektedir.

-Günlük yaşamın paylaşılması isteği:

Ev içi faaliyetlerin birlikte yapılması (yemek hazırlama, temizlik, Kur'an okunması vb.) katılımcı tarafından tercih edilmiş, bu faaliyetler yalnızca iş paylaşımı değil, aynı zamanda iletişim kurma aracı olarak görülmüştür.

-Değer görme ve hatırlanma beklentisi:

Katılımcı, kendisine zaman ayrılmasını ve görüşlerinin dikkate alınmasını önemli bulmuş, bu durum onun sosyal ve duygusal ihtiyaçlarının merkezinde yer almıştır.

-Geleneksel yaşam biçimini aktarma isteği:

Özellikle geçmişteki yaşam tarzı, mutfak kültürü ve aile yapısı hakkında bilgi paylaşma konusunda istekli olmuştur.

-Paylaşımlar ve Kültürel İçerik:

- Katılımcı, Antalya yöresine ait geleneksel yemeklerin hazırlanışını uygulamalı olarak göstermiştir.
- Tarhana, göce gibi yöresel ürünlerin yapım süreçleri, kullanılan malzemeler ve geçmişteki üretim biçimleri detaylı şekilde anlatılmıştır.
- Yemek yapımı sırasında eski dönem mutfak kültürü, aile içi iş bölümü ve komşuluk ilişkileri hakkında bilgiler paylaşılmıştır.
- Günlük yaşam pratikleri üzerinden geçmiş ile günümüz yaşam biçimleri karşılaştırılmıştır.
- Sohbetler sırasında yaşam tecrübeleri, aile ilişkileri ve sosyal dayanışma kültürü üzerine değerlendirmeler yapılmıştır.

Projenin Raporlama Süreci

Grupların her hafta not aldıkları bilgi notları dahilinde proje sonuç raporu hazırlanmıştır.

9.DEĞERLENDİRME

“Nesiller Arası Dayanışma” projesi kapsamında yürütülen çalışmalar, farklı yaşlı profilleri ile gerçekleştirilen etkileşimlerin tek tip bir sosyal yardım modeliyle açıklanamayacağını, aksine bireysel ihtiyaçlara göre şekillenen çok boyutlu bir yaklaşım gerektirdiğini ortaya koymuştur.

Proje sürecinde üç farklı grup üzerinden elde edilen bulgular, yaşlı bireylerin ihtiyaçlarının temelde üç ana ekseninde toplandığını göstermektedir: bağımsızlık, anlamlandırma ve aidiyet.

Birinci grup çalışmasında, teknolojiye açık yaşlı bireyin talepleri doğrultusunda yürütülen faaliyetler, dijital becerilerin yalnızca teknik bir kazanım olmadığını; bireyin kendi işlerini bağımsız olarak yürütebilme, özgüven kazanma ve sosyal hayata katılımını artırma işlevi gördüğünü ortaya koymuştur. Bu durum, dijital okuryazarlığın yaşlı bireyler için sosyal dışlanmayı azaltan önemli bir araç olduğunu göstermektedir.

İkinci grup çalışmasında ise yaşlı bireylerin en belirgin ihtiyacının anlatmak, hatırlanmak ve tecrübelerini aktarmak olduğu görülmüştür. Göç hikâyeleri, meslek deneyimleri ve tarihsel tanıklıklar üzerinden gerçekleşen paylaşımlar, yalnızca bireysel bir anlatı değil, aynı zamanda kültürel hafızanın kuşaklar arası aktarımı işlevini üstlenmiştir. Bu süreç, öğrenciler açısından klasik bilgi edinme yöntemlerinin ötesinde, deneyim temelli ve birinci ağızdan öğrenme fırsatı sunmuştur.

Üçüncü grup çalışmasında ise sosyal izolasyon yaşayan yaşlı bireylerin en temel ihtiyacının ilgi görmek, birlikte vakit geçirmek ve sosyal aidiyet hissetmek olduğu belirlenmiştir. Günlük yaşam pratikleri, özellikle yemek yapımı ve ev içi faaliyetler üzerinden kurulan etkileşim, hem duygusal bağın güçlenmesini sağlamış hem de Antalya yöresine ait kültürel değerlerin aktarımına imkân tanımıştır. Bu durum, sosyal sorumluluk projelerinin aynı zamanda somut olmayan kültürel mirasın korunması açısından da önemli bir rol oynayabileceğini göstermektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde proje, yaşlı bireylerin yalnızca yardım alan pasif bireyler olmadığını; aksine bilgi, deneyim ve kültür aktaran aktif sosyal aktörler olduğunu ortaya koymuştur. Öğrenciler ise süreç içerisinde yalnızca öğretici değil, aynı zamanda öğrenen konumuna geçmiş; empati, sabır ve toplumsal sorumluluk bilinci açısından önemli kazanımlar elde etmiştir.

Sonuç olarak bu proje, sosyal sorumluluk faaliyetlerinin etkili olabilmesi için bireylerin ihtiyaçlarına duyarlı, karşılıklı etkileşime dayalı ve süreklilik arz eden bir yaklaşımla yürütülmesi gerektiğini göstermektedir. Bu yönüyle çalışma, klasik yardım anlayışının

ötesine geçerek insan merkezli, çok boyutlu ve sürdürülebilir bir sosyal etkileşim modeli ortaya koymaktadır.

10.SONUÇ

“Nesiller Arası Dayanışma” projesi, farklı yaşlı profilleri ile gerçekleştirilen uygulamalar aracılığıyla kuşaklar arası etkileşimi güçlendiren, çok boyutlu bir sosyal sorumluluk modeli ortaya koymuştur. Proje sürecinde elde edilen bulgular, yaşlı bireylerin ihtiyaçlarının yalnızca maddi ya da teknik destekle sınırlı olmadığını; aksine bağımsızlık, anlaşılma ve sosyal aidiyet gibi temel insani ihtiyaçları da kapsadığını açıkça göstermiştir.

Teknoloji odaklı çalışmalarda yaşlı bireylerin dijital beceriler aracılığıyla özgüven kazandığı ve günlük yaşamlarını daha bağımsız sürdürebildiği görülürken; kültürel ve tarihsel etkileşim süreçlerinde bireysel anlatıların, toplumsal hafızanın aktarımında önemli bir rol oynadığı anlaşılmıştır. Sosyal ve manevi destek faaliyetlerinde ise ilgi, iletişim ve birlikte vakit geçirmenin yaşlı bireylerin psikolojik ve sosyal durumları üzerinde belirleyici olduğu tespit edilmiştir. Özellikle Antalya yöresine ait geleneksel yemekler ve yaşam pratikleri üzerinden gerçekleşen paylaşımlar, projenin kültürel mirasın aktarımı açısından da önemli bir katkı sunduğunu ortaya koymuştur.

Proje yalnızca yaşlı bireyler üzerinde değil, sürece katılan öğrenciler üzerinde de önemli etkiler oluşturmıştır. Öğrenciler, bu süreçte yalnızca bilgi aktaran bireyler değil, aynı zamanda öğrenen, gözlemleyen ve empati kuran aktif katılımcılar hâline gelmiştir. Bu durum, sosyal sorumluluk çalışmalarının bireysel gelişim üzerindeki dönüştürücü etkisini açıkça göstermektedir.

11.ÖZET

Bu proje, farklı yaşlı profillerine sahip bireylerle gerçekleştirilen etkileşimler aracılığıyla kuşaklar arası iletişimi güçlendirmeyi amaçlayan uygulamalı bir sosyal sorumluluk çalışmasıdır. Akdeniz Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğrencileri tarafından Antalya ilinde yürütülen proje, düzenli ev ziyaretleri şeklinde gerçekleştirilmiştir.

Proje kapsamında üç farklı yaşlı profili ile çalışılmıştır: teknolojiye açık bireyler, hayat tecrübelerini paylaşmaya eğilimli bireyler ve sosyal izolasyon yaşayan, manevi ilgiye ihtiyaç duyan bireyler. Bu doğrultuda faaliyetler; teknoloji eğitimi (E-Devlet, bankacılık işlemleri, sosyal medya kullanımı), kültürel ve tarihsel paylaşımlar (göç hikâyeleri, meslek deneyimleri), günlük yaşam destekleri (ev işleri, yemek hazırlama) ve sosyal-

manevi etkileşimler (sohbet, birlikte vakit geçirme, dini paylaşımlar) şeklinde çok boyutlu olarak yürütülmüştür.

Elde edilen bulgular, yaşlı bireylerin en temel ihtiyaçlarının yalnızca teknik destek değil; bağımsızlık, anlaşılma ve sosyal aidiyet olduğunu göstermiştir. Proje süreci, yaşlı bireylerin sosyal hayata katılımını artırırken öğrencilerde empati, sosyal sorumluluk ve farkındalık gelişimine katkı sağlamıştır. Ayrıca Antalya yöresine ait geleneksel yemekler ve yaşam pratikleri üzerinden kültürel aktarım gerçekleştirilmiştir.

Sonuç olarak bu proje, sosyal sorumluluk çalışmalarının insan merkezli, karşılıklı etkileşime dayalı ve sürdürülebilir bir yaklaşımla yürütülmesi gerektiğini ortaya koyan, çok boyutlu bir uygulama örneği sunmaktadır.

12.TEŞEKKÜR

Bu projeye katkı sağlayan; Akdeniz Üniversitesi İlahiyat Fakültesine, Proje danışmanı Dr. Öğr. Üyesi Hatice TEBER'e, Katılımcı ailelere ve öğrencilere teşekkür ederiz.